

СТРУКТУРА УРОКУ ЧИТАННЯ ТА ВИДИ РОБІТ НА КОЖНОМУ ЕТАПІ УРОКУ

I. Організація учнів до роботи.

II. Вправи на розвиток навичок читання.

Види робіт:

- вправи на тренування дихального апарата;
- вправи для розвитку артикуляцій;
- вправи для розвитку мовленнєвого апарату;
- вправи для розширення площі зорового сприймання;
- вправи для нарощування темпу читання;
- вправи на розвиток осмисленого читання, процесів мислення, уваги, пам'яті.

III. Повторення вивченого матеріалу. Актуалізація опорних знань. Перевірка домашнього завдання.

Види робіт:

- підготовка відповідей на запитання, записаних на дошці чи сформульовані усно;
- вибіркоче читання за завданням;
- переказ за планом; вказаним учителем (за частинами, поетапно, в цілому, стисло, детально, творчо);
- читання вказаних текстів, що містить твір (міркування героя, опис, розповідь одного з героя...);
- знаходження подібних рядків до запропонованих учителем;
- встановлення за ілюстрацією змісту відповідної частини твору і зачитування її;
- читання в особах;
- виразне читання;
- словесне малювання;
- тлумачення читання;
- читання-драматизація;
- трансформація діалогічного мовлення персонажів твору в розповідне;
- характеристика дійових осіб;
- читання напам'ять і т. ін.

IV. Мотивація навчальної діяльності учнів. Повідомлення теми і мети уроку.

Підготовча робота до сприймання тексту.

Види робіт:

- робота з наочністю;
- розповідь учителя, бесіда;
- лексико-семантична робота, лексико-стилістична робота, лексико-орфоепічна підготовка;
- ознайомлення з планом роботи над твором;
- вправи над класифікацією;
- робота зі змістом підручника;
- читання додаткових матеріалів учителем, учнями;
- створення проблемної ситуації;

- робота з основними структурними елементами книжкового апарату;
- прогнозування змісту твору за вказаними ознаками;
- робота над заголовком твору;
- актуалізація, уточнення і доповнення знань та уявлень учнів про явища, факти, події, що зображені у творі;
- постановка мети вивчення матеріалу і т. ін.

V. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу. Розвиток мовленнєвих умінь і навичок.

Види робіт:

- читання тексту учнями, вчителем;
- комбіноване читання (вголос-мовчки, учні-вчитель);
- відповіді на запитання, поставлені до читання;
- бесіда-роздум над прочитаним;
- зіставлення запропонованих прислів'їв, приказок із прочитаним текстом;
- відповіді на запитання (завдання), вміщені у кінці тексту;
- визначення серед запропонованих запитань (завдань) тих, що мають (не мають) відношення до тексту;
- встановлення фактологічного ланцюжка подій;
- робота з наочністю, ілюстрацією підручника;
- постановка запитань учнями;
- ведення діалогу з автором твору;
- кодування інформації, вміщеної в тексті.

VI. Повторне читання тексту учнями і робота над текстом.

Види робіт:

- орфоепічне читання;
- тлумачне читання;
- акцентологічне читання;
- навчальне читання з постановкою таких запитань, котрі починаються зі слів: Чому? Де? Коли? Як?;
- вправи з розвитку техніки читання;
- подія тексту на частини;
- складання словничка образних слів, антонімів, синонімів, порівнянь, крилатих виразів;
- робота над фразеологією і мовними засобами;
- детальний переказ прочитаного;
- оглядове читання з елементами вибіркового;
- поєднання колективного читання з індивідуальним;
- знаходження завершених за змістом частин тексту;
- визначення головної думки твору;
- композиційний аналіз;
- складання плану;
- переказ за планом;
- підготовка до стислого переказу і стислий переказ прочитаного;
- аналіз вчинків дійових осіб та їх мотивів;

- словесне малювання;
- робота за ілюстрацією (впізнання і переказ відповідної частини, опис);
- вправи на розширення "поля читання";
- інтонаційне читання;
- логічне читання.

VII. Узагальнююча бесіда за змістом твору.

Види робіт:

- розкриття ідейної спрямованості тексту;
- розкриття теми (основної думки) за опорними запитаннями;
- бесіда з метою підготовки до творчої роботи над текстом;
- бесіда за опорними запитаннями;
- робота з ілюстрацією підручника;
- робота з основними структурними елементами книжкового апарату;
- висловлення оцінних суджень;
- з'ясування причиново-наслідкових зв'язків;
- навчання технологій логічного читання;
- вибіркоче читання;
- робота в групах та ін.

VIII. Робота над виразністю читання твору.

Види робіт:

- складання партитури читання тексту на основі усвідомлення ідейно-змістової та емоційно-образної спрямованості тексту;
- слухання фонозапису твору;
- вправи на інтонування речень;
- читання-драматизація;
- групове (індивідуальне) читання;
- вправи на регулювання гучності голосу;
- тональне читання;
- трансформативне читання;
- заучування напам'ять;
- декламація;
- читання в особах; тощо.

IX. Застосування знань на основі творчої роботи над текстом.

Види робіт:

- творчий переказ;
- розповідь за аналогією;
- ілюстративна робота (словесне, графічне малювання);
- колективна декламація;
- читання-інсценізація;
- постановка "живих" картинок;
- складання сценарію за прочитаним (4 клас);
- робота над деформованою структурою тексту;
- комунікативне читання;

- уточнююче читання;
- складання усної (письмової) анотації до прочитаного твору;
- продукування діалогів;
- складання монологів від імені головного героя або одного з них за прочитаним змістом твору;
- складання описів з елементами міркування;
- робота над лексико-семантичними групами;
- робота над засобами виразності тексту (визначення ролі тієї чи іншої частини мови в описі, розповіді, міркуванні персонажів, подій, вчинків, ...);
- запис нової думки (слів, виразів);
- трансформативне читання-розповідь і т. ін.

X. Підсумок уроку.

Види робіт:

- Встановлення спільних і відмінних рис у текстах, які розглядалися на уроці;
- Бесіда-роздум творчого характеру;
- Розв'язання завдань на основі тексту;
- Постановка запитань до текстів учнями;
- Ведення словників ("Золоті зерна", "Перлини мудрості", "Барвисті слова" і т. ін.);
- З'ясування спільних (відмінних) завдань (запитань) у методичному апараті підручника до розглянутих на уроці текстів;
- Запис за опорною схемою основної думки;
- Аналіз книжкових ілюстрацій (демонстраційних малюнків) до розглянутих текстів;
- З'ясування позиції учня "автора" ("художника") тексту і т. ін.

XI. Домашнє завдання.

Види робіт:

- Вибіркове читання пейзажних описів, подій, слів головного героя, авторських слів, діалогів;
- Графічне малювання;
- Складання плану;
- Добір інших заголовків;
- Виписування найвлучніших слів для характеристики героїв, подій, вчинків, описів;
- Складання діалогу з героями, автором;
- Добір прислів'їв, приказок;
- Вивчення напам'ять;
- Визначення головних і несуттєвих слів у тексті (абзаці);
- Підготовка однієї з частин тексту до виразного читання;
- Перекодування жанру твору;
- Складання таблиць почуттів за прочитаним і т. ін.

Організація уроку ознайомлення з новою буквою в курсі навчання грамоти

I. Організаційний момент.

II. Повторення вивченого на попередньому уроці.

Види робіт:

- читання учнями напам'ять віршів, скоромовок про вивчену букву, розгадування загадок;
- словниково-логічні вправи;
- розв'язування фонетичних задач з якісною характеристикою звуків;
- конструювання і моделювання слів, словосполучень, речень;
- алфавітне називання вивчених літер, розпізнавання знайомих літер серед інших.

III. Підготовчі артикуляційно-слухові вправи.

Види робіт:

- заучування напам'ять (загадки, прислів'я, скоромовки);
- виділення звуків із зручної позиції: активне вимовляння виділених звуків);
- спостереження за артикуляційними особливостями;
- віднесення виділених звуків до голосних чи приголосних (зістав-лення твердого і м'якого);
- позначення звуків умовними значками;
- вправи на впізнавання звуків у заданих учителем словах;
- самостійний добір учнями слів із звуками в різних позиціях;
- аналітичні і синтетичні вправи із звуками (на утворення та аналіз складів-злиттів).

IV. Ознайомлення з буквою.

Види робіт:

- алфавітна назва букви;
- демонстрація малої і великої літери, їх структурний аналіз;
- ознайомлення з місцем букви у касі розрізної азбуки;
- друкування букви на дошці (зошитах, повітрі);
- ігрові вправи

I. Вправи з читання.

Види робіт:

- складання складів, слів із букв розрізної азбуки;
- читання складових таблиць;
- читання слів у колонках з опорою на виділені злиття;
- читання колонок слів за фонетичним, лексичним, граматичним напрямком.

VI. Робота з підручником.

Види робіт:

- читання колонок слів за букварем;
- аналіз ілюстрацій;

- робота з моделями слів, речень, їх аналіз;
- бесіда-аналіз на тему тексту;
- читання тексту вчителем (учнями);
- колективне (індивідуальне) читання – аналіз речень, тексту.

VII. Творча робота.

Види робіт:

- складання моделей складів, слів, речень за ознакою, вказаною учителем;
- читання-прогнозування;
- піктографічне читання;
- гра-мініатюра;
- складання речень за малюнком (предметним, сюжетним);
- словниково-логічні вправи на класифікацію, групування, вилучення зайвого, на доповнення, на підведення родових понять під видові і навпаки;
- впізнавання літери за описом;
- утворення складів, слів за вказаною ознакою, добір до моделей складів, слів, речень;
- складання розповіді (казки) про букву та ін.

VIII. Підсумок уроку.

Види робіт:

- алфавітне називання вказаних літер;
- читання прямих і обернених складів із вивченою літерою;
- розгадування фонетичних задач;
- порівняльна характеристика звуко-складової (звуко-буквеної) структури слова (слів);
- аналітико-синтетичні вправи;
- гра;
- знаходження на сторінці букваря матеріалу за вказаною ознакою;
- розповідь учнів про найцікавіші завдання уроку;
- пригадування вивченого напам'ять та ін.

Структура занять з дитячою книжкою

1. Підготовка учнів до сприйняття на слух визначеного вчителем твору (книжки) (до 2 хв).
2. Виразне читання і перечитування твору вчителем (до 5 хв).
3. Колективне відтворення прочитаного в деталях, картинах, роздуми над прослуханим (до 5 хв).
4. Колективний розгляд книжки, в якій вміщено прочитаний твір, з метою осмислення зовнішніх ознак сприйнятого на слух змісту (на обкладинці і в тексті) і знаходження в книжці тексту, з яким познайомилися (до 7 хв).
5. Рекомендації до самостійної позаурочної діяльності з книжками (до 2 хв).

Ø Обсяг книжки не має перевищувати 16 сторінок.

- Ø Обсяг тексту має складати 1-1,5 сторінки від загального обсягу книжки.
- Ø Ілюстративний матеріал на сторінці книжки має займати близько 75% її площі і бути чітким, кольоровим.